

Tre hantverkare, Mats Larsson, Ou Chu och Jolle Svedberg. Mats har tagit upp "pelikanen", en takplåtsax med många smeknamn, ur sin "kopp", en grön plasthink med 25 kilo verktyg. Ou håller en fasonsax och Jolle håller sin krumsax.

Höjdarsaxarna

Stubai och Ironside. Där har du vinnarna när plåtslagare på Oskar Jansson testar plåtsaxar av fasontyp. Men en gåta kvarstår: Varför kan inte tillverkarna göra verktyg som går att använda, direkt från butikshyllan?

TEXT: INGEMAR DAHLKVIST FOTO: ANDERS LINDH

Hårt jobb för bra verktyg

■ Gemensamt för nästan alla plåtslagarnas verktyg är att de inte är färdiga när de är nya. Mats Larsson och Jolle Svedberg filar, slipar och till och med gjuter om sina verktyg själva. Det är skarpa kanter som måste bort och onödiga utbuktningar som måste slipas ner för att göra det lättare att komma åt. Jolle visar en falstång som han hettat upp och hamrat om formen på.

– Den här vill alla på firman låna av mig hela tiden, säger han.

De tycker att det är dåligt att tillverkarna inte gör verktygen klara för användning. Men frågan är om någon verktygstillverkare har tillräckliga kunskaper för att kunna göra Mats och Jolle nöjda.

En sax för varje behov: Till vänster klipper Mats Larsson en vid högervälg med fasonsaxen. På övre bilden till höger en snäv vänstersvälg med krumsaxen. Och så till sist klipper han rakt med takplåtsaxen.

DEN SOM VILL IMPONERA på en plåtslagare ska investera i Stubai fasonsaxar. Det går åt två, en för att klippa åt höger och den andra för vänstersvängar. Det är en investering på knappt 1 400 kronor. Men då får man verktyg som håller för dagligt bruk i ett helt yrkesliv.

– De här är nog 20 år, minst, säger Mats Larsson, en av plåtslagarna i testpanelen och håller upp sina fasonsaxar.

Det finns metodproblem när Byggnadsarbetaren ska testa plåtslagarverktyg. Fabrikaten är få men varianterna av tänger, saxar, hammare och klubbor är oändliga. Så testchefen, Jolle Svedberg på Oskar Jansson, en stor plåtfirma i Stockholm, fick välja vilken typ av plåtsax som skulle testas. Det blev två olika modeller av fasonsaxar.

– Fasonsaxen, eller figursaxen, är den vi använder mest, konstaterar han.

Den ena varianten av fasonsax är en klassiker, en stor halvkilos, gjuten sax

med rejäla skär. Två tillverkare regerar. Bacho tillverkar den dyraste, och österrikiska Stubai tillverkar konkurrenten. Bland plåtslagarna på Oskar Jansson är Bacho chanslös.

– Bacho har räfflor på skären. Det gör att den ger märken i plåten, särskilt om man klipper i mjuk koppar, säger Mats Larsson.

Han konstaterar att Stubai är bäst på marknaden men är inte helt nöjd ändå. Stubaisaxarna har röd plast på handtagen både på höger- och vänstersaxen.

– Alla andra saxar har röd vänstersax och grön högervälg. Det gör att det är lättare att se skillnad på dem när man ska ta dem ur koppen. Det får de rätta till! Jag tackar på förhand, säger han.

DEN ANDRA SORTENS fasonsax i testet kallas för Wisstyp efter varumärket på originalet. Det är en mindre, lättare sax med kortare skär och en fjäder som särrar på skalmarna när spärren lossas. Den finns i många

”Bacho har räfflor på skären. Det gör att den ger märken i plåten.”

MATS LARSSON

verktygstillverkares sortiment eftersom den har en större marknad, den kan till exempel användas av snickare för att klippa gipsreglar.

Det finns plåtslagare som bara använder fasonsaxar av Wisstyp. Men det förstår inte Jolle Svedberg.

– Nej, de går inte att testa mot varandra, säger han bestämt.

ENLIGT JOLLE ÄR den riktiga fasonsaxen en sax av klassiskt snitt. Wisstypen kan han använda när han klipper igenom falsar, inte annars.

Tre olika fabrikat av Wisstyp ingår i testet. Ironsides sax, den billigaste, vinner testpatrullens gillande. Alla konstaterar att Wissaxarna är en förbrukningsvara. Skalmarna, som är tillverkade av plåt, går av och det går åt många saxar på ett år.

– Slit och slängsaxar, konstaterar Mats Larsson.

– Men Ironsides modell är bättre än originalet, framför allt eftersom spärren lossas automatiskt när man trycker ihop skalmarna. ♦

SÅ TESTADE VI

URVAL:

■ Vi valde att testa fasonsaxar efter samråd med plåtslagare som pekade ut den som mest använda saxen.

■ De två vanligaste fasonsaxarna, Bacho och Stubai, ställs i testet framför allt mot varandra. De tre fasonsaxarna av Wisstyp, tävlar framför allt inbördes. Men det finns plåtslagare som använder enbart sax av Wisstyp.

■ Saxarna testas parvis, eftersom de är konstruerade för vänster- eller högerklippning.

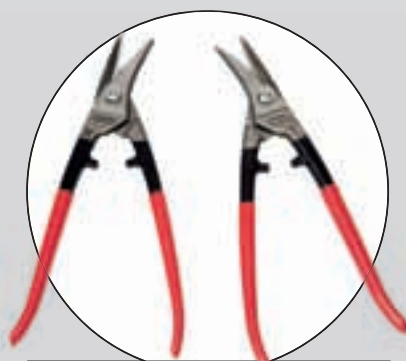
■ Vi köpte saxarna i fackhandeln till ordinarie pris.

METOD:

■ Sex plåtslagare använde samtliga par under fem arbetsdagar.

BETYG:

■ Betygen på respektive testfaktor är ett medelvärde av testpiloternas betyg. Slutbetyget är en helhetsbedömning som sätts av redaktionen. Där vägs kommentarer, vikt och pris in.

STUBAI

BACHO

Pris (inkl.moms)

684 kr

997,50 kr

Vikt

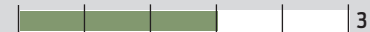
572 g

594 g

Grepp

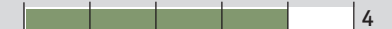

4,5

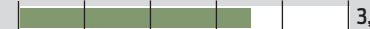

3

Kraft

4

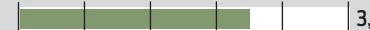

3,5

Fason

4,5

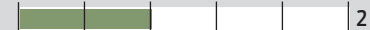

3,5

Slipbarhet*

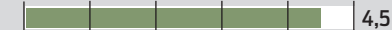

3,5

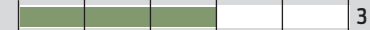

2

Kvalitet

4,5

3

Kommentarer

Snygg, snabb. Bästa plåtsaxen. Byt färg på handtagen på högersaxen, tack!

Ger räfflor i plåten, särskilt i koppar. Skär bra. Skänklarna går ihop för mycket.

TOTALBETYG

IRONSIDE

WISS

BESSEY ERDI

Pris (inkl.moms)

173 kr

337,50 kr

244 kr

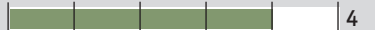
Vikt

365 g

377 g

365 g

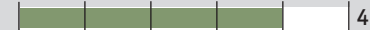
Grepp

4

4

4

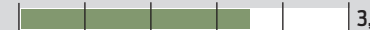
Kraft

4

4

3,5

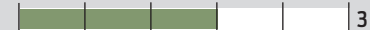
Fason

3,5

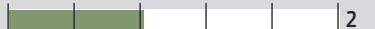

4

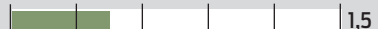

3

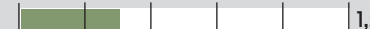
Slipbarhet*

2

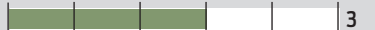

1,5

1,5

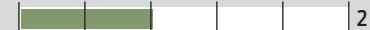
Kvalitet

3

2,5

2

Kommentarer

Plus att haken släpper. Nja, tveksam kvalitet. Bra till tjock plåt.

Slit och släng. Lite instabil. Skön att hålla i.

Som Wiss men mer märken. Snyggare än Wiss. För tjock.

TOTALBETYG

